

**X Simpozijum Energetska Elektronika
10th Symposium on Power Electronics
Novi Sad, Yugoslavia, 14.-16. 10. 1999.**

T0-2

**UVODNA REČ
INTRODUCTION SPEACH**

**10 GODINA SIMPOZIJUMA/SAVETOVANJA
“ENERGETSKA ELEKTRONIKA”**

Prof. dr Vladan Vučković

Izlaganje na svečanom otvaranju Ee'99

Zbog ovih naših 10 prstiju broj 10 je okrugao broj. Tek u novije doba, sa razvojem digitalne tehnike, ustanovili smo da su brojevi 8, 12 i 16 okrugliji, a da je broj naših prstiju neprirodan. O jubileju naših simpozijuma govorili bismo pre 4 ili posle 4 godine. Ova godina, kad redni broj simpozijuma Ee nosi broj 10 nije baš pogodna za slavlje. Ali tu smo gde smo.

Prvi simpozijum, tada pod nazivom “savetovanje”, odigrao se pre 26 godina. Ni ta cifra, koja je blisko srodna sa brojem 13, nije naročito srećna. Ali tu smo gde smo.

Pre dve godine, kada smo uspešno završili 9. simpozijum, rešili smo da sledeći, baš ovaj, jubilarni, podignemo na nivo međunarodnog. Prošle godine, na simpozijumu PEMC (Power Electronics and Motion Control), na kome se svake druge (parne) godine okupljaju energetski elektroničari srednje Evrope, pomislili smo da taj PEMC preselimo kroz 4 godine, dakle 2002. godine, ovde kod nas, pa smo u tom smislu dali i usmena obećanja organizatorima ovog, danas već vrlo uglednog skupa. Osnovan u Budimpešti još početkom 70-tih godina (kad otprilike i naše prvo savetovanje) na inicijativu mađarskih stručnjaka ubrzo se internacionalizovao i specijalizovao za srednju Evropu pod sloganom “Most između istoka i zapada” i tako je, posle Budimpešte održavan još i u Varšavi i Pragu. Na poslednjem, praškom simpozijumu septembra 1998. godine, dogovoreno je da sledeći, 2000. godine, bude u Košicama u Slovačkoj, uz našu sugestiju da bi, kao što je već rečeno, posle toga, dakle 2002. mogao biti održan u Jugoslaviji.

Simpozijum PEMC je inače učlanjen u evropsku međunarodnu organizaciju EPE, koja se među ostalima pojavljuje i kao sponzor. A organizacija EPE, što znači European Power Electronics and Drives Association (ovo “Drives” je naknadno dodato, pa nije ušlo u skraćenicu), osnovana je 1989. godine u Briselu sa idejom da se uspostavi ravnoteža u odnosu na odgovarajuće organizacije preko okeana.

Nadajući se, uz umerenu dozu optimizma, da do 2002. godine ima dovoljno vremena da naša zemlja popravi svoj međunarodni položaj, krenuli smo da, uz malo jaču dozu optimizma, već i ovaj, deseti, jubilarni simpozijum proglasimo za međunarodni, pa smo se pobrinuli za veće učešće stranih autora, predvideli međunarodnu recenziju i gledali da veći broj stranih renomiranih stručnjaka uđe u naš programski odbor. Takav odbor je i osnovan i u njemu ima, kao što se može videti u materijalima sa ovog skupa, pored naših, sedamnaest renomiranih stranih članova. Svi su oni konsultovani i dali svoj pristanak, ali niko nije bio siguran da će moći doći. To ostaje tako – jedino nam je žao što nećemo biti u prilici da ih dočekamo i pogostimo. Posebno nam je žao što nam ne dolaze dva naša velika stalna gosta (još od 6-tog simpozijuma 1986. u Subotici) – Vojislav-Viktor Stefanović iz Virdžinije i Slobodan Čuk iz Kalifornije, koji su nam znatno podizali kvalitet simpozijuma svojim nastupima i stručnim diskusijama.

U međuvremenu desilo se ono što se desilo. Naš međunarodni položaj ne samo da se nije popravio, već je otišao još niže. Izgledalo je da nam je ostalo još samo da u turističkom delu programa simpozijuma dodamo i obilazak porušenih mostova u Novom Sadu.

Ipak, za čudo, nikad nismo imali ovoliki odziv inostranih autora, bar što se tiče slanja prijave, pa i gotovih članaka. I to ne samo od naših velikih prijatelja iz bivših jugoslovenskih republika – iz Makedonije i Republike Srpske, već i iz Rumunije, Kanade, Češke, Velike Britanije, Nemačke i Holandije. Tako da od

ukupno 82 rada imamo čak 21 inostrani rad, među kojima samo 7 sa našim koautorstvom. Čak i ako zbog ovakvih prilika i ne budemo imali veću posetu inostranih gostiju njihovi doprinosi će zauvek ostati u našem Zborniku radova.

Pre 26 godina, Institut "Nikola Tesla" u Beogradu pokrenuo je i, u saradnji sa Srpskom akademijom nauka i umetnosti, organizovao prvi simpozijum (tada "savetovanje") o energetskej elektronici. Pored mene, glavni učesnici u tom poduhvatu bili su Đorđe Kalić i Petar Miljanić, kao i veći broj inženjera Odeljenja za automatiku i regulaciju Instituta "Nikola Tesla". Simpozijum je održan u junu 1973. godine u salama akademije. Odziv sa 47 referata od kojih skoro 20 od autora iz Hrvatske i Slovenije (jedan je bio i iz Mađarske – Ištvan Rac, autor poznate knjige o mašinama) koji su popunili Zbornik radova sa 660 strana ohrabrio je organizatore da kroz dve godine sakupe, na istom mestu, još veći broj stručnjaka. Podrška je došla još i iz Bosne i Hercegovine i Makedonije tako da je od tada svake druge ili treće godine, sa sve većim brojem učesnika i referata, ovaj simpozijum održavan u raznim mestima Jugoslavije, pod organizacijom tamošnjih stručnih i industrijskih centara iz oblasti energetske elektronike. Pomenimo Zagreb sa Institutom "Rade Končar", Ljubljani sa "Iskrom", Sarajevo sa "Energoinvestom" i Suboticu sa "Severom", uvek uz saradnju sa tamošnjom akademijom nauka i uvek pod jedinstvenim znakom (Ee) Miloša Čirića. Danas nam je teško to da zamislamo, ali ja znam da je saradnja sa Hrvatima Zlatkom Penkovićem, Zvonimirom Benčićem i Tomom Bosancem iz "Končara" i sa zagrebačkog elektrotehničkog fakulteta, Slovencima Karelom Jezernikom sa mariborskog fakulteta i Ivanom Zajcom iz "Iskre", sa Asifom Šabanovićem i Svetozarem Zimonjićem iz Sarajeva bila ne samo uspešna već i draga i "bratska" bez ikakve ironije.

Poslednji simpozijum u ranijoj Jugoslaviji, sedmi, održan je ponovo u Beogradu, 1988-me u Sava-centru u Beogradu sa oko 300 učesnika, 107 referata i zbornikom sa oko 1100 strana. Osmi je planiran da bude u Zagrebu 1991-ve.

Naravno, osmi simpozijum je održan mnogo kasnije, tek posle 7 godina, u skraćenoj Jugoslaviji. To je desilo septembra 1995-te, ponovo u organizaciji Instituta "Nikola Tesla" (INT), ali ovog puta u zajednici sa novom, mladom i veoma aktivnom snagom koja je potekla iz Instituta za energetiku i elektroniku (IEE) u Novom Sadu sa Vladimirom Katićem na čelu i uz povoljne tehničke uslove koje nam je pružao Novosadski sajam. Tada je bilo preko 120 učesnika, a zbornik koji je napunio preko 630 strana i to, zahvaljujući novoj kompjuterskoj tehnici obrade, daleko sitnijim slovima nego ranije, pokazao je da interes za ovaj poduhvat postoji i u novim uslovima. Tako je na devetom, kroz dve godine, odnosno pre dve godine, bilo već preko 140 učesnika, a zbornik je dostigao oko 720 strana. Učestvovalo je preko 20 naučnoistraživačkih organizacija iz zemlje i inostranstva i još preko 20 privrednih organizacija, 130 autora iz zemlje (sa koautorima) i 31 autor iz inostranstva (od kojih 10 prisutno). Pored toga, u organizacionom pogledu tada je učinjen i jedan novi korak – osnovano je i zakonski oformljeno Društvo za energetske elektroniku (dEe), sa 18 domaćih renomiranih stručnjaka iz instituta i fakulteta u Upravnom odboru.

Ovaj kratak, pomalo ispreturni, polunostalgični istorijski pregled povodom jubileja završavam ponavljanjem onoga što sam već rekao, ali, kao što i pristoji za kraj, sa više optimizma. Uz malu dozu optimizma 2001. godine bićemo u stanju da sazovemo *pravi međunarodni* simpozijum energetske elektronike. Uz malo veću, 2002. godine dovešćemo srednjeevropsko društvo koje se redovno sastaje u Budimpešti, Varšavi, Pragu, Košicama i drugde – mislim na pomenuti PEMC. A sa još većom dozom optimizma da dovedemo kod nas i neki od svetski poznatih skupova koji se periodično seli iz države u državu po celoj planeti.